

nem is volt hiba, hiszen a napi programnak megfelelően reggeltől fél nyolcig munka van és csak azután következnek a kis falatozások. Utána ismét munka délig, majd két óra ebéddő és munka sötétedésig. Ebből áll tehát a napi munkabeosztás. Este azután jut idő szórakozásra, pihenésre, az egymásközi és a többi munkásokkal való beszélgetésre is. Lénárt gazdasági felügyelő társaságában végigjártuk a gazdaságot és ő bemutatta nekünk az eddigi munkáról és a gazdaság terveiről.

— Az egyetlen bér gazdaságából mintegy öt holdat bolgárkertí nővényekkel vetünk be — mondotta —, egy hold pedig szőlő lesz. A diákok először az őszi és a bolgárkertben hagyott iziket, vagyis szaraz kóról, növényiszárakat szedték össze. Most kezdődik meg azután a bolgárkertnek petrezselyemmel, zöldpaprikával, sárgarépával való bevetése. Ehhez kell most először ásni, megporhanyítani a földet.

— Csak diákok dolgoznak jelenleg idekint?

— Természetesen szükség van irányításra is, ezért körülbelül 18-20-as munkás és annál dolgozunk és ebből nyolc diák. A férfialakúknak igen jó hasznát vesszük a mezőgazdasági szakmunkában s amennyiben a vetésnél segítenek.

— Mi most a főszempont, amelyet a gazdaság a szeme előtt tart?

— A legfőbb szempont a klinikának borgonyával és főzelék-félékkel való ellátása, továbbá a zsírszükséglet pótlására napraforgó termesztése. Ezenkívül a diét-s betegek számára baromfi-tenyésztést is tartunk.

— Más állatállománya is van a gazdaságnak?

— A baromfi-tenyésztésen kívül csak a mezőgazdasági munkásokhoz szükséges állatállományt tartjuk, továbbá két tehenet, a napi tejszükségletünk fedezésére. Ellenben sem szilárdított létesítettünk. Eppen tegnap szaporodott a gazdaságunk két kocától 21 malaccal. Ezenkívül még 11 fiaskocánk van.

Megköszönve a szíves utmutatásokat, még egy kicsit szétnéztünk a szálláson is. A hálóhely puszta szalma, lepedővászonnal letakarva, de az egész napi munka után azon is nagyon jól esik a pihenés. A konyhán egy diákleány szorgoskodott, hogy ebédet készítsen a többieknek. Eppen finom túróscsuszra készült és amint látuk, igazán gusztusos módon.

Igy szolgálja a magyar diákság a magyar közösséget 1945. háborús távaszán nemcsak tudománytal, de ha kell testi munkával is.

L. Z.

## Budapesten megkezdtek a rendszeres dohányárus lást

(Budapest, április 21) A fővárosban csütörtökön megkezdtek a dohánykísérlet rendszeres dohányellátását. Közel hárommillió pengő értékű szivarkadohány érkezett eddig Budapestre, melyet 6, 8 és 10 pengős egységeken árusítanak ki. Kilátás van arra, hogy napokon belül újabb jelentős szállítmány érkezik, valószínűleg többféle cigarettafajta. Vas Zoltán nagyvonalú gazdaságpolitikája, — áruval harcolni a fekete piac ellen! — bizonyosan a dohányfronton is megteszi hatását és rövidesen a dohány is kikapcsolódik a feketeáru-csúszól.

Csányi Piroška:

## „A nyilaskereszt árnyékában“

(Részlet egy naplószerű visszaemlékezésből.)

1944 április 21. Vonatunk Albert-irsa körül ácsorog a nyílt pályán. Lehet, hogy bombatámadást várnunk, vagy német katonavonatokat kell előreengednünk. Már kiváló sodott. A rendőrök, akik a budapesti toloncházba kísérek bennünket, kimentek a peronra. Felhasználok az alkalmat, hogy levelet írjak Magának, akít ma egy hete, hogy elvittek a topolyai internálótáborba. Az egyik rendőr vállalta, hogy ha megírok egy lapot, visszatérve Szegedre bedobja. A lapot megírtam s odaadtam neki, lelke rajta, ha eldobná...

Elhatároztam, hogy a sablonos naplóvezetés helyett minden nap levelet írok Magának. Leveleket, amelyek nem küldők el soha, de amelyeket elolvas majd akkor, ha ismét együtt leszünk s végre szabadon élhetünk...

Ma egy hete, hogy utoljára — nem, nem láthattam, csak a hangját hallottam. Odalent, a Városháza pincéjében, ahol annyi szomorú társával együtt akkor már tíz napja raboskodott. Addig minden nap találkozhattunk. Minden nap ebédet vittem be Magának a szegedi rendőrség multszázadbeli kényelemmel felszerelt fogdája-ba. Órákhosszat ácsorogtam az őr-szoba előtt azokkal a rémült, kislírszemű asszonyokkal együtt, akiknek férjét, fiát, fivéréit összehalaszták — a vallásuk miatt...

Sokan voltak. Többnyire betegek és korosak. Sokszor megtörtént, hogy légiradót fúttak s akkor beteleltek bennünket a pince-folyosó másik végébe. Az ebéd, amit magunkkal hoztunk kihűlt s még ennél is fájdalmasabb volt, hogy azok, akik egész nap s egész éjjel erre az egyetlen órára vártak, egész idő alatt attól rettegettek, hogy talán többé nem is engedik be hozzátartozóikhoz őket. Gyermekiek jöttek, hogy még egyszer megcsókolhassák édesapjukat, asszonyok, hogy megölelhessék a férjüket, fiaikat...

Ma egy hete már nem adhattam át az ebédet Magának. Délelőtt bentjártam az őr-szobán, de nem engedtek be Magához. Az ebédet átvitték tőlem és a csomagot is — bakancsot vittem be Magának, akkor készült el; — de beszélnem Magával már nem volt szabad. Kis szorongást éreztem arra a gondolatra, hogy talán még aznap elvihetik Magát s el sem bucsuzhattunk...

Bátran akartam vállalkozni, hogy büszke lehessen rám. Nem sítam az őr-szoba előtt, a diákok szerezésénél csak az őr-szobán a nyomorúságos napokban. Háza-mentem, hogy... Még le sem nyeltem az utolsó falatokat, amikor megszólalt az őr-szoba csengője. Egy detektív keresett engem. Felszóllított, hogy menjek be vele a rendőrségre. Vallomást kell tennem a Maga ügyében. — mondotta. De én tudtam, hogy egyhamar nem térek vissza a mi kis lakásunkba...

Felvettem a vékony, nyári kabátomat — a nap ragyogóban, pá-lóan sütött odakint — és követtem a detektívet a rendőrségre. A Városháza földszinti szobájában több detektív fogadott. Felvették a személyi adataimat, majd a detektív, aki behozott, lekísért a pincébe... Ekkor vált csak bizonyossá bennem, hogy én is a Maga sorsát esem. Arra gondoltam, ha Maga és annyi társa kibirta, majd én is elviselem valahogy azt a közepkori kínzókamrárt, amit a pince-

fogda jelentett... És felfobbant bennem a remény, hogy találkozhatunk. Ha a Városháza pincéjében nem, majd az internálótáborban...

Az őr-szobán észleltek tőlem a táskám, megszámolták pénzem, erről cédulát írtak alá velem és elvitték egy szekrénybe az értékeimet. Majd bekísértek a folyosóra, ahol előző nap még megcsókoltam Magát Drágám. Azután belöktek egy magánzárkába és a cellaajtó bezárult mögöttem...

Azt hittem, rémültem kínzó, amikor ráeszméltem, hogy egyedül vagyok egy zárkában. Sígni nem tudtam, gondolkozni sem. Csak azt hajtogattam gépiesen, hogy egyszer ugyanis fel fogunk ébredni ebből az álmából, de addig keserves stációkat kell még megtennünk a nyilaskereszt árnyékában...

Nem tudom, mennyi ideig rőttem a cella szűk terét, — a prices-re nem akartam leülni, mert dide-regtem vékony kis nyári kabátomban, — amikor meghallottam a Maga hangját. Nyugtalanág és kétségbeesett aggódás csendült ki belőle, ahogy mondta:

— Nem értem, hogy miért nem engedik be ma hozzám a feleségemet?!

Nem tudtam, mi lehet a következménye, de ha mindjárt agyonütöttek volna, akkor sem tudtam hallgatni. Elküldttem magam:

— Itt vagyok, Géza!

Olyan közletről hallottam a hangját, hogy biztosra vettem, a vízvezetéknel van s így meghallhatja kiáltásomat. A cellám ugyanis a női osztály szelén volt, jobbra a vízvezeték, majd a férfiosztály cellái, balra pedig a női zárkák sorakoztak.

Valóban meghallotta a hango-

mat. Azóta már sokszor átkoztam magam, hogy miért is voltam olyan meggondolatlan, miért szó-laltam meg. A Maga felhőrdülése Drágám ugyanis még idegen fül-nek, talán az elfáult örök fülének is fájdalmas volt:

— Ide hozták a feleségemet?!

Ezt ordította, az egész fogda zengett tőle. Többet nem hallottam, azt hiszem, Magát betuszkoltatták a cellájába, rám pedig egy ór nyitott ajtót, aki megfenyegetett, hogy ha még egyszer kiáltani merek, akkor... Nem is tudom, mivel fenyegetett, mert félig eszméletlen voltam. Lerokadtam a prices-re és — sirtam...

Nem tudom mennyi idő telt el. Egyszer csak kopogó férficipők, bakancsok sűrű lépteit hallottam s aztán a Maga lépteit, amelyeket ezer közül is megismertem. Ezek a léptek ébresztettek fel néha, a mikor éjszaka a nyomdából meg-jött. Arra gondoltam, most is ál-most is álmodom, s majd csak felébrezt ebből a rémálmából, ha hazatér hozzám...

— Isten áldja meg Vőnekét bácsi! — hallottam a Maga fáradt, színtelen hangját. Az ajtónál álló őről bucsuzott. Tudtam, hogy azért köszön az öreg rendőrnek olyan hangosan, hogy — tőlem is bucsút vehessen.

Sohasom fogom megérteni, mire volt jó, kinek szerzett külön gyönyörűséget az, hogy nem engedtek elbucuszni egymástól bennünket?!

Ott gubbosztottam a prices-re és hallgattam távolodó lépteit. Szólni, kiáltani nem tudtam, de nem is mertem, mert attól féltem, hogy megszakad a szívem. Összekulcsoltam a kezem s hagytam, hogy visszhangozzék lelkemben a Maga bucsuszava, a bakancsok nesze, amint a folyosó kőkockáin elhalad... A bakancsoké, amelyeket még délben én adhattam be Magának Szívem... Ugy ittam a lelkembe hangjának lágy ízét, mint valami imádságot s úgy figyeltem elhaló lépteire, mint egy vigasztaló, idegzsongító zenére...

## Egy szegedi kórház, ahol a főorvosnak is annyi fizetése van, mint az ott dolgozó napszámosnak...

Szegeden kevesek által ismert, de annál áldásosabb munkát kifejtő intézményt látogattunk meg a napokban: a menekültek kórházát. A Margit-utcában egy csendes kis házban van elhelyezve maga a kórház és csupán két vöröskereszt zászló jelzi ottlétét. A közel-múlt eseményei tették szükségessé a kórház felállítását, azok számára, akiket az elmúlt rendszerben üldöztek, akár származásuk, akár politikai magatartásuk miatt.

Felkerestük az intézet vezető-főorvosát, Készvári Miklós dr.-t, hogy néhány szót kérjünk a vezetése alatt álló kórház munkájáról.

— Kórházunk a Joint, vagyis a Nemzetközi Vöröskeresztnek menekülteket segítő alapja indítványára alakult. Az anyagi segítséget is ez az intézmény adja, továbbá nagy segítséget nyújt a szűk hítköztség is — mondotta Készvári dr. főorvos. — A berendezés s a segédeszközök nagyrésze a deportált orvosok felszereléséből tevődött össze. A kórház célja, hogy a deportált és visszatért, vagy ide menekült beteg embereket menedékre találjanak, ahol ápolásban, gondozásban és főként orvosi kezelésben is részesülhessenek.

— Hány ember számára van férőhely? — kérdeztük.

— Nagyven ember számára lenne helyünk, de pillanatnyilag csak

husz betegünk van. Három gyermek is van most itt kezelés alatt. Őket a Nemzeti Segély küldte át hozzánk. Ezenkívül most három nőbetegünk van, a többi férfi. A felvétel terén nagyon szigorunk vagyunk, fertőző beteget nem veszünk fel. Erre a célra külön kórházat állítottunk fel.

— Nagy személyzettel dolgozik a kórház? — érdeklődtünk ezután.

— A személyzet számát igyekeztünk minél kisebbre csökkenteni, hogy minél kevesebb költséget okozunk, hiszen a betegek közül nem fogadunk el egy fillért sem. Jelenleg csak én vagyok itt az egyetlen orvos. Képesített ápolónők is csak egy van. Ezenkívül tartunk néhány segédápolónőt, egy szakácsnőt és egy szakácsot. Három orvos-tan-hallgató is dolgozik, igazán odaadó munkával. Mindannyiunknak egyenlő mértékű fizetést állapítottak meg, én is ugyanannyi fizetést kapok, mint bármelyik más alkalmazott.

Befejezésül még a kórház jövőbeli terveiről érdeklődtünk és a következő felvilágosítást kaptuk:

— A jövőbeli terveket attól teszik függővé, hogy hányan jelentkeznek. A deportáltak nagy csoportja most van utban hazafelé. Következő biztalan soknak lesz szükségük itt gondos ápolásra. Különösen azokat vesszük fel természet-